

آینة

ایران

سر مقاله: «افسون‌زدایی از تکنولوژی»؛ مینو مومنی

اشارات روز گذشته رییس‌جمهوری در اجلاس روز جهانی مسجد بر موضوع اینترنت و تشریح دیدگاه و برنامه دولت در این زمینه حاوی نکات حائزاهمیتی بود که توجه دقیق و متصفانه به آنها به شفاف‌ترشدن یک‌موضوع پرمناقشه خواهد انجامید... در کلام روحانی، رویکردی واقع‌بینانه درقبال این پدیده چندوجهی وجود دارد که هم از یک‌سو نیاز کاربران را مدنظر قرار می‌دهد و هم برای آفات ناخواسته و خسارات احتمالی‌اش در عرصه اخلاق و اعتقادات تدبیری می‌اندیشد. در این میان از نقش‌آفرینی برخی مدیران سابق در عرصه ارتباطات نباید چشم‌پوشید. این مدیران که اتفاقاً خود باید بابت کم‌کاری تو‌سعه ارتباطات در کشور طی سال‌های مدیریت خویش مورد بازخواست قرار گیرند، اکنون مدعی دولت و وزارت ارتباطات‌فعلی هستند درحالی‌که اینترنت‌و توسعه‌ارتباطات بخشی از وظایف اصلی دولت‌ها‌به‌شمار می‌آید و سال‌هاست مردم بابت فقدان این فضای ارتباطی، متحمل هزینه‌های سنگین شده‌اند.دقت در سخنان دلسوزانه اخیر آیت‌الله مکارم شیرازی، واقعیتی تلخ را از موج‌آفرینی و شایبه‌سازی برخی از مدیران سابق آشکار می‌سازد... سخنان دیروز روحانی درباره اینترنت، هم خیال کاربران پرمشار اینترنت را آسوده کرد و هم نگرانی‌های اخلاقی و اعتقادی دلسوزان را زدود. سهم سیاست‌بازان و تحریکگران، اما جز حسرت و حرمان نخواهد بود.

انتقاد

یادداشت: «منتقدان دنبال چه هستند؟» منصور بیطرف

کمدی ماجرا اینجااست زمانی‌که نخبگان اقتصادی در دور اول دولت احمدی‌نژاد، سیاست‌های اقتصادی دولت را به نقد می‌کشیدند، منتقدان امروز بسته خروج غیرتورمی از رکود دولت، سکوت را پیشه خود کرده بودند و سازش با آن سیاست‌ها را اصلح بر همه نهادها می‌دانستند. حتی به‌دنبال طرح یا مصوبه‌ای هم نبودند که بتوانند مهاری بر خرابکاری‌های اقتصادی دولت وقت بزنند. بدتر آنکه برخی از این افراد، خود در این باردارندگی توسعه‌ای هم با اصلاح قوانینی مانند، اصلاح ماده ۳ قانون برنامه چهارم توسعه، همکاری بسزایی با سیاست‌های اقتصادی دولت وقت کردند... آیا بهتر نیست آنها شیوه تازه در انتقاد برگزینند و نقد خود را مطابق با واقعیت‌ها تطبیق دهند؟

اطلاعات

یادداشت: «کلاف سر در گم»؛ فتح‌الله املی

وضعیت هرچه که باشد و شرایط هرچه را که توجیه‌پذیر قلمداد کند و کلاف هرچه که سر در گم‌تر باشد، در یک‌نکته تردیدی نیست و آن اینکه با هر میزان خونریزی و درد، این جراحی باید صورت گیرد و با هر میزان رنج و عذاب، این باید باد شود. نه دیگر می‌توان سیستم پانکی را با این همه ماموریت بنگهداری و انحراف از مسیر اصلی و وظیفه ذاتی خویش تحمل کرد و از انتظار خدمت به پیشرفت و توسعه‌ کشور را داشت و نه تهران و شهرهای بزرگ ما می‌توانند با قانون‌فروشی و تراکم‌فروشی و رسیدن به مرز خفقان جمعیتی زنده بمانند یا محل زندگی باشند. اگر باز هم مسامحه کنیم و غفلت بورزیزم، دیگر فردا و فرداهای بسی دیر خواهد بود. این را باید باز کرد و در‌دسر و رنجش را هم پذیرفت.

کیهان

سر مقاله: «الزامات سخن درست رییس‌جمهور»؛ محمدایمانی

سزاولر اسپش آیت آنکه مثلاً نمایندگان مجلس وزیری را استیضاح کنند،رییس‌جمهور محترم گوش همان دولتمرد را بگیرد و بگوید تو به نمایندگان ملت درباره خط قرمز فتنه- که خود من دویار به فاصله ۱۰ سال علیه آن موضع‌گیری صریح کردم- تعهد داده‌ای پس چرا معاون و مشاور با رییس دانشگاهی را منصوب می‌کنی که وسط دانشگاه تهران، به دروغ نقب دامن زده و جوانان دانشجو را تحریک کرده که رای مردم را به نام دیگری خونداندا... رییس‌جمهور دیروز به‌درستی گفت «امروز به‌خاطر شرایط و فضای ارتباطی دنیا بار سنگینی بر دوش ماست. دشمن می‌خواهد به ما هجمه کند و قبل از آنکه بر سرزمین ما مسلط شود بر انداختن افکار و نسل جوان ما مسلط شود». حداقل مسوولیتش در برابر این هجوم افسار‌گسیخته و مغول‌وار غرب آن است که با تیرهای دشمن در این جنگ نیابنی فرهنگشی، مرزبندی کنیم، آنان را به مصادر امور راه ندهیم و نگذاریم امکانات محدود جبهه خودی صرف لجستیک و دوپیچک جبهه مهاجم شود. متأسفانه این جنایت امروز در برخی حوزه‌های وزارت ارشاد و وزارت علوم و درحال وقوع است و اگر به قول سدید رهبرمعظم‌القلاب در این‌باره اهتمام لازم را نداشته باشیم، خسران خواهیم دید. درمقابل، عزت و شرافت و ظفرمندی و بهروزی ما در گرو اتفاق بر سر همین قول سدید است.

سازات

سر مقاله: «سخنی با مسوولان دستگاه قضا»

پنج‌سال از فریاد مردم در ۹دی مبنی بر محاکمه علنی سران فتنه و لزوم بر‌خورد نظام و دستگاه قضا با اصحاب و ارکان و سران فتنه می‌گذرد. آیا مردمی که در ۹دی با قیام یکپارچه خود در لیبیک‌گویی به ندای وجدان خود بسطاط فتنه را جمع و فتنه‌گران را از کف خیابان‌ها جارو کردند و صیورانه پنج‌سال صبر کردند، سزاولر آن هستند که شاهد محاکمه غیرعلنی یک‌حلقه از حلقه‌های فتنه باشند؟ درپروژ شمشین جلسه محاکمه غیرعلنی «م‌ها- بر گزار شد... متهم و برخی اعضای خانواده‌اش و حامیان آنها بنا به آنچه مسبق‌وبمسابقه است نشان داده‌اند که رای ۲۵میلیون‌نفر از آحاد ملت را در حال ۸۸ برنتابیده و به آن احترام نگذاشته‌اند. این‌ها قطعا رای یک‌قاضی دادگاه را هم برنخواهند تابید.

شرق: «محمدجواد ظریف» وزیر‌خارجه ایران امروز به آخرین ایستگاه تور اروپایی خود می‌رسد؛ «رم» پایتخت ایتالیا او در این ایستگاه به دیدار «فدریکا موگرینی» همتای ایتالیایی خود می‌رود، همتایی که شنبه‌شب یک مسوولیت بر مسوولیت‌هایش اضافه شد: «مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا». دیدار امروز «ظریف» و «موگرینی» نخستین ملاقات این‌دو پس از انتصاب وزیر ایتالیایی در سمت تازه است. البته این دیدار از آن جهت اهمیت دارد که این ملاقات کمتر از یک‌هفته پس از انتخاب «موگرینی» به‌عنوان مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپاست. قرار است «ظریف» در این سفر با مقامات «اتیکان» نیز ملاقات کند. این دومین سفر وزیر‌خارجه ایران به سرزمین کلادیاتورهاست. او در آبان‌ماه سال گذشته نیز در خلال مذاکرات هسته‌ای ژنو، در یک‌سفر سه‌ساعته به رم رفته بود و با «اما یونینو» وزیر‌خارجه وقت ایتالیا دیدار کرده بود.

دیدارهای فشرده در «بروکسل»

«ظریف» پیش از عزیمت به رم، یک‌روز را هم در لوگزامبورگ سیری و با مقامات این کشور کوچک اروپایی دیدار و گفت‌وگو کرد. وزیر‌خارجه ایران که در سفر دورهای اروپا به‌سر می‌برد، «بروکسل» نخستین مقصدش بود. به گزارش «ایسا» او در پایتخت بلژیک با مقام‌است اروپایی از جمله «مارتین شولتز» رییس پارلمان اروپا، «هرمان ون رومپوی» رییس شورای اروپا، «المار بروک» رییس کمیته روابط خارجی پارلمان اروپا و مهم‌ترین آنها، کاترین اشتون «مسوول فعلی سیاست خارجی اتحادیه اروپا دیدار داشت. او همچنین با «دیدییه رینگلر» وزیر‌خارجه و «دووال»، رییس مجلس بلژیک نیز دیدار کرد. «ظریف» در دیدار با

دیپلماسی

ظریف و «موگرینی» امروز در «رم» دیدار می‌کنند

ملاقات با جانشین «اشتون»

همتای بلژیکی خود با انتقاد از تحریم‌های آمریکا گفت: «اینگونه اقدامات شرایط را دشوارتر می‌کند». وزارت خزانه‌داری آمریکا جمعه‌شب، فهرست جدیدی از تحریم‌ها را منتشر کرد که ۲۸ شخص، موسسه و نهاد به سبب آنچه دوزدن تحریم‌ها خوانده شده، به فهرست تحریم‌ها علیه ایران اضافه شد. آمریکایی‌ها این اقدام را بر خلاف توافق ژنو ندانستند و اما طرف ایرانی آن را برخلاف روح توافق ژنو ارزیابی می‌کند.

مذاکرات خوب با «اشتون»

پس از ملاقات وزرای خارجه ایران و بلژیک، طرفین در یک نشست خبری شرکت کردند. ظریف در این نشست با بیان اینکه «ایران به پیشرفت در روند مذاکرات هسته‌ای متعهد است»، گفت: «من پس از گفت‌وگوهایی که با خلم اشتون داشتم، کاملاً خوشبین شدم که ما می‌توانیم به‌واقع، این موضوع را «به‌موقع» حل کنیم». وزیر‌خارجه ایران ادامه داد: «ما امروز (دوشنبه) گفت‌وگوهایی خوبی با ایشان (کاترین اشتون، مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا) داشتم». او افزود: «البته، اشکالاتی در روند پیشرفت وجود دارد. رفتاری که برخی کشورها از جمله آمریکا با اعمال تحریم‌های تازہ نشان داده‌اند، بی‌شک نشانه کمتر مثبتی برای پیشرفت بود. با این حال ما به پیشرفت پایبند هستیم». «ظریف» و «اشتون» روز دوشنبه پس از اتمام مذاکرات «وین ۶» در ۲۷ تیر، نخستین دیدارشان را انجام دادند. این ملاقات که به صرف ناهار هم بود، سه‌ساعت طول کشید. «ظریف» همچنین در دیدار با رییس پارلمان بلژیک بر سیاست‌های دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر اعتدال، تعامل سازنده و احترام متقابل تأکید کرد و افزود: «اراده ایران انجام مذاکره و تثبیت حقوق هسته‌ای ملت ایران و رفع تحریم‌های نامشروع و غیرقانونی است.»

دیدار «ظریف» با رییس پارلمان اروپایی، تنها از جنس هسته‌ای نبود. در این دیدار به مباحثی مانند اوضاع منطقه و همچنین حقوق بشر نیز پرداخته شد. وزیر خارجه ایران در این دیدار با تأکید بر ویژگی‌های

نماد «تغییر» آمد

«موگرینی»

با میراث «اشتون» چه می‌کند

نزعت امیرآبادیان

همه مسوولان سیاست خارجی اروپا

«اتحادیه‌اروپا» با امضای پیمان ماستریخت، در دسامبر ۱۹۹۱ شکل گرفت و جانشین جامعه اروپا شد؛ پیمانی که در دهم دسامبر سال ۱۹۹۱ در شهر ماستریخت هلند توسط سران ۱۲ کشور عضو جامعه اقتصادی اروپا یعنی آلمان، اسپانیا، انگلستان، ایتالیا، ایرلند، بلژیک، پرتغال، دانمارک، فرانسه، لوکزامبورگ، هلند و یونان به امضا رسید. هدف عهدنامه ماستریخت، ایجاد وحدت سیاسی و اقتصادی اروپاست. تأسیس پول واحد، به رسمیت شناختن شهروند اروپایی، همکاری نزدیک بین کشورهای عضو در زمینه‌های سیاست خارجی و امنیت مشترک، دادگستری و امور داخلی از جمله مسایل پیش‌بینی‌شده در پیمان وحدت اروپاست. سیاست خارجی و امنیتی مشترک، توسط یک مقام واحد مدیریت می‌شود که نماینده عالی سیاست خارجی و امنیتی مشترک است. مسوول سیاست خارجی اتحادیه بودجه‌ای معادل ۱۱میلیاردیورو و بیش از پنج‌هزار کارشناس و متخصص در اختیار دارد. ماده ۱۱ معاهده لیسبون تصریح می‌کند: «اتحادیه‌اروپا» یک سیاست خارجی و امنیتی مشترک را که تمامی حوزه‌های مرتبط با سیاست خارجی و امنیتی را پوشش خواهد داد، تعریف و اجرا می‌کند».

یورگن ترافمه: هنگامی که «پیمان آمستردام» به اجرا در آمد، او به‌عنوان اولین نماینده عالی مشترک سیاست خارجی و امنیت «اتحادیه‌اروپا» انتخاب شد. او یک دیپلمات آلمانی بود که از ابتدای می ۱۹۹۹ میلادی تا ۱۸اکتبر ۱۹۹۹ در این پست باقی ماند و پس از آن جای خود را به خاویر سولانا داد.

خاویر سولانا: فیزیکدان و سیاستمدار اسپانیایی که از ۱۸اکتبر ۱۹۹۹ میلادی تا اول‌دسامبر ۲۰۰۹ نماینده عالی سیاست امنیتی و خارجی مشترک «اتحادیه‌اروپا» بود. سولانا پیش از سال ۱۹۹۹ دبیر کل ناتو بود. سولانا به‌عنوان نماینده «اتحادیه‌اروپا»، مسوول مذاکرات با ایران در گروه ۱+۵ بر سر مساله هسته‌ای ایران بود. او تأکید داشت که حق ایران برای استفاده از فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای را به رسمیت می‌شناسد، نمی‌خواهد جلو ایران را بگیرد و علی لاریجانی، مسوول سابق مذاکرات هسته‌ای و رییس کنونی مجلس را دوست خود می‌داند.

کاترین اشتون: کاترین مارگارت اشتون، عضو حزب کارگر بریتانیاست که در سال ۱۹۹۹ لقب بارونس گرفت. او در خانواده‌ای از طبقه کارگر در لانکشایر برنیتایا به‌دنیا آمد و اولین عضو خانواده‌اش است که توانسته به دانشگاه راه پیدا کند. قبل از فعالیت سیاسی در کمپین خلع‌سلاح هسته‌ای فعالیت می‌کرد و تا مقام معاونت این سازمان پیش رفت. در زمان نخست‌وزیری تونی بلر، معاون وزیر بود. در سال ۲۰۰۹ به‌عنوان مسوول سیاست خارجی «اتحادیه‌اروپا» انتخاب شد. وی پیش از این کمیسر عالی «اتحادیه‌اروپا» در امور تجارت و بازرگانی بود. او در یک نوامبر ۲۰۱۴ پست خود را در «اتحادیه‌اروپا» به «موگرینی» واگذار کرد.

برخی از مقامات اروپا و به‌خصوص رییس‌جمهوری

لیتوانی که به رویکرد ضدروسیه شهرت دارد، بارها نسبت

به تبعات انتخاب این فرد به‌عنوان مسوول سیاست خارجی

«اتحادیه‌اروپا» هشدار داده‌اند. اندیسکده «بروکینگز» نیز

در مقالهای به دیدار «موگرینی» از مسکو در زمستان سال

گذشته و لحن سخنان او در «احترام به منافع روسیه» پرداخت

و نوشت که این مواضع باعث ایجاد نگرانی‌هایی درخصوص

تفسیر این مقام اروپایی از «منافع روسی» شد.

روز شنبه ۳۰گوست همزمان با انتخاب «موگرینی»،

در اجلاس بروکسل گفت‌وگوهایی داغی پیرامون چگونگی

تحریم روسیه به‌دلیل تهاجم به خاک اوکراین جریان داشت.

فرهنگی، ارزش‌های مذهبی و شرایط خاص هر کشور در موضوع حقوق بشر گفت: «به‌منظور درک عمیق و واقعی نسبت به شرایط کشورهای مختلف، ضروری است تنها از طریق گفت‌وگو، تعامل و تبادل‌نظر مستمر به درک بهتر و نزدیک‌تری بینجامد و این زاویه در همکاری‌های آینده در نظر قرار گیرد». او همچنین تهیه «منشور حقوق شهروندی» از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران را یک گام ارزشمند در برنامه‌های کشور برای تقویت و ارتقای وضعیت حقوق شهروندی دانست.

اما تحرکات دیپلماتیک ایران در اروپا به دیدارهای وزیر خارجه ختم نمی‌شود. «عباس عراقچی» معاون حقوقی و بین‌الملل و «مجید تخت‌روانچی» معاون اروپا و آمریکای وزارت خارجه از همراهان و دیگر رازینان این تور اروپایی هستند. روز گذشته «عراقچی» برای رایزنی‌های هسته‌ای عازم پاریس شد تا با مقامات فرانسوی از جمله «نیکلا دو ریویر» نماینده فرانسه در گروه «۵+۱» در این خصوص گفت‌وگو کند. این دیدارهای دوجانبه پیش از آغاز دورهای جدید مذاکرات جامع هسته‌ای ایران و گروه «۵+۱» «برسم غربیهای نیست، چرا که پس از پیچیده‌ترشدن مذاکرات، این دیدارها به یک رسم تبدیل شد. آخرین مورد آن را می‌توان به دیدار هیات‌های دیپلماتیک ایران و آمریکا در ژنو سوییس ارجاع داد. این دیدار اواسط مردادماه بین تیم‌های اعزامی از تهران و واشنگتن به ریاست «عراقچی» مذاکره‌کننده ایرانی و «ویلیام برنز» قائم‌مقام وزارت خارجه آمریکا و دیپلمات نزدیک به رییس‌جمهوری این کشور برگزار شد. رسانه‌های غربی از «ویلیام برنز» به‌عنوان مرد مذاکرات پنهان ایران و آمریکا یاد می‌کنند که نقش مهمی در حصول توافق ژنو داشته است؛ نقشی که برخی مقامات ایرانی نظیر «عراقچی» نیز به آن اشاره کرده‌اند. دیدار دیپلماتی در گردش وزارت خارجه، «مجید تخت‌روانچی» نیز از تیم ایران جدا شده و به «پراگ» پایتخت جمهوری چک رفت تا با مقامات این کشور دیدار کند.

نماد «تغییر» آمد

خارجه ایتالیا بوده است. مائتو رنتسی، نخست‌وزیر ایتالیا از ابتدای آغازبه‌کار خود وعده داده بود که کشورش را تغییر دهد و وزیر امور خارجه‌اش، یکی از نشانه‌های این تغییر در سیاست ایتالیایی بود. «موگرینی» در ۱۶سالگی از همه پیشینیان خود در وزارت امور خارجه ایتالیا جوان‌تر است. یکنخل فاصله میان سیلویو برلوسکونی با سیاستمداران کنونی ایتالیا مانند رنتسی و «موگرینی» وجود دارد. ایتالیا از اول ماه‌جولای، ریاست دورای «اتحادیه‌اروپا» را نیز برعهده دارد و قطعا در این دوران تصمیمات رم در چندین موضوع بحرانی جاری که «اتحادیه‌اروپا» با آنها رویه‌رو است، بسیار تأثیر گذار خواهد بود و یقیناً ایتالیا همراه بقیه دولت‌های چگرای اروپا، قصد دارد در صحنه بین‌المللی حضور فعال‌تری داشته‌باشد. «موگرینی» اعلام کرده که می‌خواهد نقش بیشتری به‌عنوان یک‌واسطه برای حل مشکلات میان روسیه و اوکراین و عربستان سعودی و ایران بازی کند. اگرچه ریچارد برت، دیپلمات سابق آمریکایی باایلخندی تمسخرآمیز در پاسخ به «موگرینی» گفته که ایرانی‌ها نه وساطت ایتالیایی‌ها را می‌خواهند و نه چینی‌ها را بلکه آنها فقط می‌خواهند با واشنگتن گفت‌وگو کنند.

اما مسوول سیاست خارجی «اتحادیه‌اروپا» نشان داده که آمادگی لازم برای برقراری ارتباط با دموکرات‌های آمریکایی را دارد. «موگرینی» خواستار همکاری سازنده میان کشورهای عضو «اتحادیه‌اروپا» و پایان‌دادن به سیاست‌های اختلاف‌افکن گذشته است. او تمایل زیادی به پایان‌دادن به سیاست‌های ضدآلمان سیاستمداران سابق ایتالیایی دارد و می‌گوید: به‌جز زمین فوبتبال، آلمان و ایتالیا هیچ‌جای دیگری مقابل هم نیستند.

«موگرینی» در ۳۰اگوست۲۰۱۴ به‌عنوان نماینده عالی «اتحادیه‌اروپا» در سیاست خارجی و امور امنیتی، جانشین کاترین اشتون شد. کاترین اشتون، سیاستمدار انگلیسی، فعالیت خود را به‌عنوان مسوول سیاست‌خارجی در اتحادیه‌اروپا، از سال۲۰۰۹ میلادی آغاز کرد و دوره فعالیتش در این سمت در ماه‌اکتبر به پایان رسید و ا ویس هیات مذاکره‌کننده ۵+۱ در گفت‌وگوهای هسته‌ای با ایران است. طبق آخرین توافق مذاکره‌کنندگان ایران و ۵+۱، مهلت دو طرف برای رسیدن به توافق تا ۲۴نوامبر۱۳سوم‌آذر تمدید شده است و انتظار می‌رود در دور اتی مذاکرات هم اشتون همچنان هدایت گروه مذاکره‌کننده ۵+۱ را برعهده داشته باشد. پیش‌تر نگرانی‌هایی درباره تأثیر ادامه دور ریاست کاترین اشتون بیش از حصول توافق نهایی با ایران و احتمال بروز برخی مشکلات در مذاکرات ابراز شده بود، اما سپسش مشخص شد که اشتون تا پایان دوره مذاکرات، مسوول گروه ۵+۱ باقی خواهد ماند.

به هر روی کمیسرهای سیاست‌خارجی «اتحادیه‌اروپا» همواره در گرمای کارزار پرچاش دیپلماتیک میان ایران و غرب از کششی برخوردار بوده‌اند؛ نقشی که دامنه حساسیت آن، گاه تا نحوه پوشش آنان نیز گسترش یافته است. از یاد نبرداریم که یکی از موضوعاتی که در جریان مذاکرات میان سعید جلیلی و کاترین اشتون توجه رسانه‌های خاارجی را به خود جلب کرد نحوه لباس پوشیدن خاتم اشتون بود در مذاکرات بهمین ۱۲۸۹ اشتون لباسی به تن داشت که هر چند در عرف دیپلماتیک غیرمعمول نبود ولی برخی رسانه‌های ایران برای انتشار تصاویر اشتون با استفاده از فتوشاپ به لباس آه و بالاتر برندن. پس از آنکه در بهمین ۱۲۸۹ تلویزیون ایران تصاویری سانسورشده از کاترین اشتون نشان داد، در اردیبهشت۱۳۹۲ یک طراح لباس در ایران، ناماد اتی را در حقوق نیز هم اوست. این موقعیت فقط از مدارک و مدارج تحصیلی ناصر کاتوزیان حاصل نشده و فقط از تعداد کتابهایی که نگاشته به دست نیامده است. فقط محصول مناصبی نیست که به عنوان قاضی و استاد پش‌تسر نهاد. او همه اینها را داشت اما در کنار همه اینها و هم‌تر از اینها، یکیمیای در وجود خویش نهفته داشت که آن، عدالت‌خواهی بود و مسوولیت اجتماعی و استقلال رای و تواضع و اخلاق و پاکدلی و پاک‌دستی. اجتماع این مقدار از خصوصیات علمی و انسانی و اخلاقی در وجود یک نفر، آن هم در رشته‌ای و جامعه‌ای که بسیار استعداد قدرتطلبی و ثروت‌جویی در خود پرورده است، خود یک اتفاق است که معلوم نیست چقدر یادی و احتمال تکرار داشته‌باشد.

بیاد و خاطرش ماندگار.

نگاه

وظایف خطیر «دیوان عدالت اداری»

غلامرضا علیپور

قاضی سابق دیوان عدالت اداری و مدرس دانشگاه

● یکی از مهم‌ترین رهاوردهای انقلاب شکوهمند اسلامی، اجرای قانون دیوان عدالت اداری است که نسبت به شکایات، نظم‌لت و اعتراضات مردم از واحدهای دولتی، ماموران واحدهای مذکور و مصوبات دولت در طول ۳۲سال، رسیدگی کرده و در طول این مدت به‌عنوان یک مرجع قضایی اختصاصی به همت قضات باصلاحیت و فرهیخته دیوان عدالت اداری، همواره پشتیبان مردم در احیای حقوق عامه بوده‌است و به شرح ذیل عهددار وظایف خطیری است که اجمالاً به برخی از آنها اشاره می‌شود. مطابق با مقررات بندهای الف و ب ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین‌دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به رسیدگی به شکایات و نظم‌لت و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی پرداخته‌است. همچنین مطابق با بند ۲ ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، رسیدگی به اعتراض و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی دادگاههای اختصاصی اداری از قبیل هیات‌های رسیدگی به تخلفات اداری و کمیسیون‌هایی مانند کمیسیون مالیاتی، هیات حل‌اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون موضوع ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها منحصراً از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها در صلاحیت دیوان مذکور است. بنابراین نظارت عالیه قضایی بر این مراجع که بنابر مصالحی رسیدگی به یک‌سلسله از دعاوی را عهده‌دار است، با دیوان خواهد بود و ازاین‌رو نقش تعیین‌کننده در احقاق حقوق مردم و رفع اشتباهات احتمالی و باطلع آموزش و اصلاح تصمیمات خواهد داشت. با بررسی سیر تحولات تقنینی درخصوص مراجع قضایی و اداری صالح به رسیدگی به شکایات استخدماي کارکنان دولتی، می‌تدبید باید گفت: در حال حاضر دیوان عدالت اداری در مقام قیاس از حیث قلمرو صلاحیت و اختیارات مهم‌ترین تأسیس قانونی در تاریخ حقوق کشور محسوب می‌شود و مقررات بند ۳ ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ کامل‌ترین نص قانونی موجود در این خصوص به شمار می‌رود. بررسی این ماده درخشان دیوان عدالت اداری موبد این امر است که این دیوان با رسیدگی به شکایات مردم و درواقع بازنگری قضایی تصمیمات اداری نقش مؤثری در صیانت از حقوق عمومی و تضمین حقوق بنیادین شهروندان داشته‌است که در همین راستا هیات عمومی این دیوان- که یکی از ارکان اساسی نهاد مذکور است- با صدور آرای وحدت رویه متعدده گام‌بلندی در به‌رسیمت‌شدناختن و پایایی‌ریز قواعد حقوقی و اصول حقوق بنیادین برداشته‌است. به عقیده مدیران محترم و ارجمند این نهاد، جامعه حقوقی و نویسندگان دیوان عدالت اداری با وجود همه فرازوشیبها و موانع موجود و خلأهای قانونی در بعضی موارد، خدمات شایانی را به حاکمیت و شهروندان ارایه کرده‌است که همواره در حوزه حقوق عمومی اهمیت و ضرورت تقویت آن مورد بحث قرار گرفته‌است که در این قرار به مهم‌ترین این دستاوردها اشاره می‌شود:

۱- برقراری اصل رفیع حاکمیت قانون در دستگاههای اجرایی و اداری، از طریق ابطال مصوبات مغایر یا خارج از حدود اختیارات

۲- جلوگیری از سوءاستفاده از قدرت عمومی و محدودکردن قدرت عمومی

۳- وجود ملجا و پناهگاه مظلومان در رسیدگی به شکایات

از واحدهای دولتی همچنین شکایات استخدماي کارکنان دولت از ادارات متبوع از حیث تضییع حقوق استخدماي

۴- تلاش ارزنده و مؤثر در تضمین حقوق بنیادین و صیانت از حقوق عمومی

۵- اعمال نظارت عالیه قضایی بر دادگاههای اختصاصی

اداری

۶- یکی از جامع‌ترین شاخص‌های سلامت اداری که با تجزیه و تحلیل آرای صادره شعب دیوان و بررسی کتبی و کمی پرونده‌های مطروحه و شناسایی نقاط آسیب و ضعف در جهت بهبود و اصلاح امور به‌کار گرفته‌شود.

ادامه از صفحه اول

یاداستاد عدالت

هرآنچه قانون می‌گوید الزاماً عدالت نیست؛ عدالت، معیاری فراتر است که با آن، قانون را می‌شود وزن و سنجه کرد. در شیوه زندگی کاتوزیان، هیچ‌گاه تمایلی به خوندنمای، هیاهو و تبلیغ ندیدیم. آنچه او را «دکتر ناصر کاتوزیان» کرد، این‌چیزها نبوده است. در هیچ دولتی، به رکل دولت پا نداد و خود را دلس خود را رهبنی منت کس نکرده اما این قاعده فکری و رفتاری را به‌انه‌ای برای دوری‌شدن از مسوولیت‌های اجتماعی نکرده و هر کجا که لازم بود، با به میان جامعه گذاشت و به مسوولیت اجتماعی خود عمل کرد و سخن گفت و نوشت و سال‌های دراز هم با قبول محرومیت‌های ناروا، سختی‌هایش را به دوش کشید. او، اینک اگرچه از میان ما رخت برکشیده، اما نام‌داد دانش حقوق در ایران است و مهم‌تر از آن، نماد اخلاق در حقوق نیز هم اوست. این موقعیت فقط از مدارک و مدارج تحصیلی ناصر کاتوزیان حاصل نشده و فقط از تعداد کتابهایی که نگاشته به دست نیامده است. فقط محصول مناصبی نیست که به عنوان قاضی و استاد پش‌تسر نهاد. او همه اینها را داشت اما در کنار همه اینها و هم‌تر از اینها، یکیمیای در وجود خویش نهفته داشت که آن، عدالت‌خواهی بود و مسوولیت اجتماعی و استقلال رای و تواضع و اخلاق و پاکدلی و پاک‌دستی. اجتماع این مقدار از خصوصیات علمی و انسانی و اخلاقی در وجود یک نفر، آن هم در رشته‌ای و جامعه‌ای که بسیار استعداد قدرتطلبی و ثروت‌جویی در خود پرورده است، خود یک اتفاق است که معلوم نیست چقدر یادی و احتمال تکرار داشته‌باشد.

بیاد و خاطرش ماندگار.